

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/L. — Telefon št. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knafljovi ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravnišvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 36.

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180,
Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 1. julija.

Ni še davno tega, ko so klerikalci lomili kopja za zapadnoevropsko demokracijo. Na vse pretege so hvalili Herriotovo politiko in njegove ukrepe. Na Angleskem so našli vzor za našo jugoslovensko državo. Dopovedovali so Slovencem, da bi bila za nas najboljša monarhijska angleška tipa. Istočasno so devali v nič vse, kar je v Jugoslaviji ter prezirljivo metali v ropotarnico kot reakcijo in balkanizem.

Čim je g. Herriot nastopil s svojo politiko proti Vatikanu, je bilo konec »Slovenčevga« navdušenja za zapadno-evropsko demokracijo. Hipoma se je pokazalo, da so klerikalne pripovedke o demokraciji le slepilo za slovenske politične analfabete in protiklerikalni siromak Herriot je izkubil zaupanje SLS. Tudi angleška monarhijska je izginila iz predalov škofovih listov, kakor hitro je sedel Stjepan Radić v zamreženosti sobi.

Včerajšnji »Slovenec« na priobčuje v polemiki radi načrta zakona o osnovnih šolah beležko, ki znova na drastičen način dokazuje klerikalni »zapadnodemokracijski« humbug. »Slovenec« piše, da je sicer res, da imajo skoraj vse ostale evropske države nove in moderne šolske zakone, ki ostro odklanjajo konfesionalno šolo, pravi pa, da se moramo Slovenci vendarle vprašati: »Kaj na brigajo novi dunajski, nemški, češki itd. učni načrti nas?« Če je drugod kaj pametnega, dobrega in naprednega, iz tega se ne sledi, da »moramo mi vse prav opije« posnemati, kar imajo drugod, ampak mi se moramo ozirati v prvi vrsti na to, kaj je za nas prikladno in dobro, kaj je tudi pri nas možno zaradi materijelnih sredstev in kaj ne. Mi n. pr. dobro vemo, da po jedo dobri delavci v Ameriki več mesa kot naši krompirji. Je-li mogoče tudi pri naši revni zemlji delavske meze dvigniti na ameriško višino? Zaenkrat gotovo ne. Nobenemu Kitajcu ne pride na um, da bi zahteval na Kitajskem uvedbo angleškega šolskega zakona...

Tako se je klerikalna reakcija krepko odrezala, tista reakcija, ki med Slovenci iz demagogije že 6 let uganja največje politično pustolovstvo ter zahteva — ne iziraje se na prikladnost, dobro in materijelno možnost — tudi najbolj nemogoče stvari in to prav po opitju. Samo še Eifflova stolp niso zahtevali klerikalci, da bi ga postavili pred očete Franciskane, pa angleškega brodivoja, da bi vozilo po Ljubljani. Vse drugo so ljudem že dopovedovali, da je zanje vitalna in nujna potreba. Bili so še hušnji od Kitajca, ki bi zahteval na Kitajskem uvedbo angleškega učnega zakona!

Sedaj, ko gre zato, da se slovenskemu ljudstvu z osnovno šolo, po možnosti najmodernejši in napopolnejši izobraževalno sredstvo za vzgojo njegove mladine in mladih državljanov, iščejo klerikalci vsakojakih jalovih izgovorov. Neženirano priznavajo, da so za skrajno reakcijo v šolstvu, ker to odgovarja bistvu, jedru in ciljem klerikalizma, ki se ničesar tako ne boji kot svobodne in prave ljudske prosvete. Kaj bo Slovenec z dobro in tečno hrano, za njega je krompir! V času, ko imamo Slovenci v Ljubljani univerzo in tehniko, ko ustanavljamo znanstveno akademijo, nač ne more biti nikogar, ki bi se smel izgovarjati, da nam materijalna sredstva ne dopuščajo za najboljšo in najvzornejšo osnovno šolo. Teh izgovorov bi zlasti klerikalci, ki neprestano trkajo na prsa, da so prijatelji slovenskega kmeta, ne smeli poznati, ker naše podeželsko ljudstvo ravno tako zasluži in potrebuje dobrih šol, kakor meščani. Tudi bi ne smeli klerikalci nikdar pozabiti koliko denarja duhovščina potegne iz žepov našega ljudstva za najraznovrstnejše potrebne in nepotrebne cerkvene in klerikalne propagandne namene. Sramota je za škofof list, ako se drzne pisati v XX. stoletju proti moderni osnovni šoli in to argumentirati še z nedostatom materijelnih sredstev. Za romanje v Rim je bilo takoj na razpolago več milijonov dinarjev, pa za afrikanke zamorčke tudi, kaj ne? »Slovenec« pravi, da naj pri nas delavec še naprej zavžije manj krompirja kot ameriški mesa, pa zato meni, da se mora tudi slovenska deca na vse veke v šolah zalagati s srednjeveško klerikalno reakcijo, mesto s prebudljivo duševno hrano, ki napravi iz otroka človeka. Kakor je v moderni državi nujno, da ne jedo meso sami eni, pa naj so to tudi gospodje župniki, drugi pa še krompirja ne dovolj, ravno tako je tudi temeljna zahteva moderne demokracije, da država narodu predvsem osnovno šolo, ki omogočuje slehernemu državljanu, da lahko na tej temeljni podlagi razvije svoje duševne sile do najvišje popolnosti.

Konkordatska šola je bila in se v Jugoslavijo ne bo več vrnila!

Danes začetek uradnih pogajanj z radičevci

Navodila g. Pašića za pogajanja. — Zajedničarji odklanjajo udeležbo na pogajanjih. — Konferenca g. Pašića z ministrom dr. Žerjavom.

Beograd, 1. julija. p. Danes dopoldne je Pavle Radić posetil Pašića, katerega je prosil, da bi se pogajanja z radikali pričela čimprej. Pašić mu je odgovoril, da se pogajanja že jutri lahko začne, ter je Radića napotil k Marku Gjurčiću. Pavle Radić je obvestil Pašića o pismu, ki ga je poslal stricu Stepanu Radiću in v katerem je obvestil Stepana Radića, da naj radičevci vodijo pogajanja z Narodnim blokom. Do noči Pavle Radić ni dobil odgovora od Stepana Radića.

Nato je Pašić poklical k sebi člane direktorja vodstva radikalne stranke Gjurčića, Trifkovića in Živkovića, s katerimi se je dolgo časa razgovarjal in jim dal potrebne instrukcije. Po vseh iz radikalnih krogov je Marko Gjurčić dobil navodila, naj izjavi posl. Pavlu Radiću, da so mogoča pogajanja samo na podlagi razširjenja sedanje vladne kombinacije, to se pravi, da se ima vzdržati kompaktnost Narodnega bloka ne samo številčnost, temveč, da se ima vzdržati tudi celokupna politika Narodnega bloka. Ako sprejmejo radičevci te pogoje, se morejo pogajanja naglo zaključiti. Člani direktorja radikalne stranke so po konferenci s Pašićem imeli sestanek, na katerem so razpravljali o tehničnem delu jutrišnjih sestankov z radičevci. Nocoj je bil predhodni sestanek treh radikalnih delegatov in delegatov radičevcev pod predsedstvom Ace Stanojevića. Po trditvi radičevcev po-

meni ta sestanek uvod v pogajanja. Po trditvi radičevcev se ima prvi službeni sestanek radičevcev z radikali vršiti jutri, menda dopoldne v kabinetu ministra za socialno politiko Gjurčića.

Beograd, 1. julija. p. Dejstvo, da radičevci tako forsirajo vstop v vladu, je zelo poglobilo nasprotstvo med radičevci in zajedničarji. Da dajo duška svojemu nerazpoloženju, so zajedničarji danes izdali naslednji komuniké: »V beograjskih listih so se zadnje dni zopet pojavile vesti, da bodo zajedničarji vstopili v vladu (g. Polić kot minister pravde), pa se omenjajo razna imena in kombinacije. Iz krogov zajedničarjev se te vesti najodločneje demantirajo in označujejo kot popolnoma izmišljene. Zajedničarji žele, da ostanejo povodom teh »pogajanj« izven vsake kombinacije.

Beograd, 1. julija. p. Danes je dospel v Beograd z Bleda minister dr. Žerjav. Po povratku je najprej konferiral s Sv. Pribečevićem, zatem pa je posetil min. predsednika Pašića.

Beograd, 1. julija. p. Za jutri dopoldne ob 10. je napovedana seja radikalnega poslaniškega kluba, na kateri se ima nadaljevati razprava o agrarni politiki. Ker je prijavljenih sedem govornikov, se pričakuje, da bo razprava trajala precej dolgo.

Konferenca članov večine finančnega odbora

Začetek razprave o amandmanih za dvanajstine. — Samostojni demokrati za upokojece ter izplačilo uradniških razlik. — V finančnem odboru podrobna razprava o prvem oddelku dvanajstin končana.

Beograd, 1. julija. p. Danes dopoldne in popoldne so imeli sestanek člani večine finančnega odbora, na katerem se je razpravljalo o amandmanih, ki so bili predloženi za zakonski načrt o proračunskih dvanajstinah. Odboren je bil naknadno kredit dva milijona dinarjev za pariško razstavo. Nato se je razpravljalo o tem, da se potom proračunskih dvanajstin uveljavijo tarifne konvencije z Madžarsko. Razpravljalo se je tudi o predlogu dr. Ljube Popovića glede oprostitve taks in kazni za kuhanje žganja v letih 1919—1922 na ozemlju izven Srbije in Crne gore. Posl. Juraj Demetrović (SDS) je predlagal, da se odpustijo kazni za nedovoljeno sadenje tobaka pred letom 1924. O tem predlogu bo podala svoje mnenje monopolna uprava. Dalej se je razpravljalo o predlogu glede 60 milijonov dinarjev, ki se imajo dobiti vsled povečanja cene za sol. Demetrović in Popović sta zahtevala naj se ta svota pokrije iz cigaret, ne pa s povečanjem cene soli. Tudi o tem vprašanju naj se izjavi monopolna uprava. Odboren je bil dalje kredit en milijon dinarjev za popravilo cest v Srbiji in tri milijone dinarjev kot kredit ministru za poljedelstvo in vode kot nujna pomoč za poškodbe radi poplave in toče, kakor tudi suše. Ko sta v imenu kluba samostojnih demokratov dr. Svetislav Popović in Juraj Demetrović zahtevala od finančnega ministra, da v najkrajšem času reši vprašanje pokoinine kronskih umirovljencev, katere diferenca znaša največ šest milijonov dinarjev, ter da se odredi izplačilo razlike uradniških plač

za sedem mesecev po novem uradniškem zakonu, je poslanec Demetrović naglašal, da je že skrajni čas, da se ti dve vprašanji regulirata. Demetrović je svoj predlog energično podkrepil in o tem napravil vprašanje. Finančni minister je glede uradniških pristojbin in pristojbin za umirovljence, kakor tudi glede razlike uradniških plač izjavil, da bo šel uradnikom v tem oziru na roko, samo da mora poiskati pokritje. O tem bo konferenca jutri nadaljevala razpravo.

Beograd, 1. julija. p. Danes popoldne ob 5. uri se je nadaljevala seja plenuma finančnega odbora, na kateri se je nadaljevala specialna debata o prvem oddelku zakona o proračunskih dvanajstinah. Prvi je govoril dr. Kumanudi, ki je zahteval pojasnila o Bleerovem posojilu, o produktivni soli, o odkupu tobaka, o nesorazmernem kreditu za vzdrževanje čet in o zaupnem kreditu ministrskega predsednika ter ministrstva za zunanje stvari. Za njim sta govorila Lorković in Jolić, ki sta kritikovala oddelek za oddekom in katerima so odgovarjali ministri Pribečević, Radolević, Trifunović in Stojadinović. S tem je bila končana specialna debata o prvem oddelku ter je večina glasovala za ves prvi oddelek. Za specialno debato je ostal še drugi oddelek, ki se tiče pooblastil glede finančnega zakona. V členu 7. finančnega zakona se predvideva, da se pridržje v veljavi vse one finančne pooblastitve iz prejšnjih dvanajstin, ki so ostale v veljavi.

Tudi Kruppove tvornice v krizi

Berlin, 1. julija. s. Govorice o resnih težakah Kruppovih tvornic, ki so se v zadnjem času razširile, se od poučene strani potrjujejo. Dejstvo je, da so bile Kruppove tvornice v zadnjem tednu radi pomanjkanja denarja naravnost v brezupnem položaju. Govori se, da so Kruppove tvornice do bile od državne vlade 20 milijonov mark, vsled česar se je položaj nekoliko izboljšal.

Mirovna pogajanja z Abd el Krimom?

Pariz, 1. julija. z. Francoski odposlanec Maloy je odpotoval v Madrid, da se pogaja s špansko vlado o gotovih posameznostih glede Maroka. Francija in Španija bosta v Madridu določili pogoje, ki bodo stavljeni Abd el Krimu, da pride do miru v Maroku. V Madrid je prispel iz Rifa, kjer se je dalje časa pogajal z Abd el Krimom, tudi oficijozni agent španske vlade, znani milijonar in lastnik rudnikov, Echevarista.

Sneg v Švici

Curth, 1. julija. s. V Švici so vse hribi do 1800 metrov zasneženi. Na Pilatu je 10 centimetrov, na Sentisu 30 cm snega. V jutranjih urah je bila temperatura blizu ničle. Tudi na Sv. Gothardu prevladuje megla ter mrzel veter. Temperatura je pod ničlo. Južne alpske postaje imajo v senci 20 do 23 stopinj.

Vremenska katastrofa v Galiciji

Varšava, 1. julija. s. V Galiciji so vse reke radi neprestanega deževja silno narasle. Visla in njeni pritoki so stopili iz bregov. Dnester je poplavl cel pokrajine. Odnesel je mostove ter zalil mnogo cest, ki leže več metrov pod vodo. Več vasi je bilo treba izprazniti. Vremenske katastrofe so zahtevale tudi mnogo človeških žrtev. V Jambolu je utonilo 15 otrok, ki so ravno hoteli preko mosta.

Krakov, 1. julija. s. Zadnje dni je Visla v Galiciji silno narasla, tako da obstoji velika nevarnost. Visla narašča od ure do ure. Nižje ležeči del mesta v centru je že pod vodo. Visla je 5.70 m nad normalo. Iz okolice Krakova se javljajo strašne vesti. Mnogo mostov je porušeni, zlasti v okraju Bochnia. Železniška zveza Lvov-Krakov se vzdržuje le na enem tiru.

Vladna kriza na Portugalskem

Lizbona, 1. julija. a. Vlada, kateri je predsedoval Guimaraes, je odstopila. Do demisije je prišlo vsled tega, ker je parlament odklonil finančni program vlade. Odstopajoča vlada demokratske stranke je bila na krinilu od februarja t. l.

Podpis ameriško-madžarske trgovinske pogodbe

Budimpešta, 1. julija. s. Po poročilu iz Washingtona je ameriško-madžarska trgovinska pogodba podpisana.

Propadanje italijanske lire

Lira je včeraj padla pod 2 Din. — Razburjenje v Italiji. — Finančni ministri odstopi?

Rim, 1. julija. k. Na italijanskih borzah je lira danes ponovno zelo padla. Francoski frank, ki je včeraj zaključil s 128, se je danes dvignil na 130.5. Italijanski konzuli, ki so začelkom bili na 84, so padli na 82.3, so se pa kasneje popravili na 83.3.

Na borzah, kjer kotira dinar, ki se je ovrnil tudi v Curihu, je kurz dinarja posegel 50. Iz Trsta javljajo o velikem povpraševanju za devizo Zagreb in Beograd, ki pa je ni bilo skoro nič v prometu.

Javnosti se polasča vedno večje vznemirjenje. Listi z vidno nervoznostjo razpravljajo o padcu lire in ugičaju o vzrokih, ki jih iščejo deloma v inozemskih spekulacijah, deloma, zlasti opozicijski listi pa tudi v domačih

političnih razmerah. Nekaj rimski list se trudi dokazati, da so ruhi lire povzročili framacioni, ki hočejo s tem omajati Mussolinijevo pozicijo, in se tako maščevati, ker je fašizem zavzel njim sovražno politiko.

Zelo neugodno na borzo je vplivalo tudi poročilo, da so bila nenadoma prekinena komaj začeta pogajanja med Italijo in Zedinjenimi državami glede ureditve vojnih dolgov. O vzrokih prekinjenja ni mogoče doznati ničesar.

Z rezervo sicer, a z vso serijoznostjo beležijo listi danes tudi vest, da je stališče finančnega ministra Stefania omano in da je treba vsak hip računati z njegovo demisijo. Finančni ministrstvo bo nato prevzel Mussolini sam.

Kalfov o naši protestni noti

Izjave v zunanjem odboru Sobraja. — Bolgarska vlada negira vse naše očitke in zatrjuje svojo korektnost.

Sofija, 1. julija. p. Bolgarski zunanji minister za zunanje stvari Kalfov je v parlamentarnem odboru za zunanje stvari podal svoj ekspozé o zunanji situaciji. Ko je govoril o korakih beograjske vlade povodom aretiranja podanikov Jugoslavije, je Kalfov izjavil, da je bolgarska vlada izročila jugosl. poslaniku Rakiću podoben odgovor o vseh slučajih, ki so bili navedeni v beograjski noti. Vsi jugoslovenski podaniki, ki so bili v Sofiji aretirani po atentatu v katedrali Sv. Nedelje, so bili izpuščeni razen ene osebe, ki je še zaprta, ki pa bo v kratkem času oproščena. Kar se tiče usode Arnava, ki je tudi podanik naše države in o katerem se je smatralo, da je izginil, je minister izjavil, da

Arnava niso aretirali ter da je bila odrejena stroga anketa, da se ugotovi, kdo je odgovoren, da je izginil. Minister Kalfov je izrazil upanje, da se bodo ukrepi, katere je jugoslovanska država ukrenila proti bolgarskim podanikom, v kratkem ukinili. Pretekli sta že dve leti, da ni bilo nobene pritožbe v tem smislu, da bi bili aretirani jugoslovenski podaniki. Bolgarska vlada je obmejnim oblastvom dala stroge naredbe ter takoj prenestila odgovorne bolgarske uradnike. Ta ukrep je dokaz o popolni lojalnosti bolgarske politike napram sosedom ter je tudi opomin obmejnim oblastvom, da strogo pazijo na obmejno cono.

Živahna razprava o tiskovnem zakonu

Plenum zakonodajnega odbora je včeraj dopoldne i popoldne nadaljeval razpravo o tiskovnem zakonu. — Načelna debata končana.

Beograd, 1. julija. r. Ob 9. dopoldne se je pričela seja plenuma zakonodajnega odbora. Takoj po končani formalnosti se je nadaljevala podrobna razprava o tiskovnem zakonu in je prvi govoril dr. Kosta Kumanudi (dav.) obširno o predloženem tiskovnem zakonu ter naglašal, da je bil tiskovni zakon vedno merilo politične svobode. Svoboda, liberalizem in svobodomiselnost oziroma reakcionarstvo kake vlade se more presoditi po njenem tiskovnem zakonu. Naglašal je, da je ustava od l. 1888, ena izmed najnaprednejših ustav in sicer samo radi določb, ki so se tedaj sprejele glede svobode tiska. Sedanjí predlog tiskovnega zakona je imenovit reakcionarnega ter je govoril o določbah glede razširjanja listov, ki so preostre za kaznjivo odgovornost. Nato je govoril dr. Ladislav Polić (zaj.), ki je kritikoval zakon z ustavnega stališča ter razpravljalo o tem, kaj je svoboda tiska. Glede ekspozéja ministra dr. Srškića je dejal, da je bil lep in zapeljiv, ima pa to pomankljivost, da je ostal golo besedilo. Ko je govoril o načrtu tiskovnega zakona v splošnem, je izjavil, da obstojata glede na ta zakon dva temeljna stališča in sicer angleško ter kontinentalno. Po angleškem naziranjju svobode tiska sploh ni, vendar pa obstoja v Angliji tiskovna svoboda, ker more vsak Anglež svobodno delati to, kar ni z zakonom prepovedano. Vsak državljani, ki se pregreši proti zakonu, odgovarja sodišču. Tiskovna svoboda pomenja v Angliji, da more vsak državljani tiskati vse, o čemer misli dvajset njegovih sodržavljanov, da ne nasprotuje zakonu. Zatem je govoril o kontinentalni tiskovni svobodi, ki je bila prenesena iz Amerike in ki je izražena tudi v naši ustavi. V tem delu njegovega govora je došlo do incidenta. Klerikalec dr. Hohnjec je zaklical z ozirom na tiskovni zakon: »Ta otrok nima očeta, nihče mu ne želi biti za oče!« Minister dr. Srškić je odgovoril: »Jaz sem mu oče!« Dr. Hohnjec je odgovoril: »Otrok je slab!« Čuli so se glasovi: »Zgleda, da je bilo več očetov!« Nekdo pa je zaklical iz opozicije: »Zato je otrok tako kilav!« (Veselosť). V nadaljnjem govoru dr. Polića je došlo ponovno do raznih medklincev. Končno je še govoril dr. Ilija Šumenković, ki je skušal dokazati, da je predloženi zakon brutalen. Nato je bila dopoldanska seja zaključena in napovedana za 5. popoldne.

Beograd, 1. julija. r. Ob 9. dopoldne se je pričela seja plenuma zakonodajnega odbora. Takoj po končani formalnosti se je nadaljevala podrobna razprava o tiskovnem zakonu in je prvi govoril dr. Kosta Kumanudi (dav.) obširno o predloženem tiskovnem zakonu ter naglašal, da je bil tiskovni zakon vedno merilo politične svobode. Svoboda, liberalizem in svobodomiselnost oziroma reakcionarstvo kake vlade se more presoditi po njenem tiskovnem zakonu. Naglašal je, da je ustava od l. 1888, ena izmed najnaprednejših ustav in sicer samo radi določb, ki so se tedaj sprejele glede svobode tiska. Sedanjí predlog tiskovnega zakona je imenovit reakcionarnega ter je govoril o določbah glede razširjanja listov, ki so preostre za kaznjivo odgovornost. Nato je govoril dr. Ladislav Polić (zaj.), ki je kritikoval zakon z ustavnega stališča ter razpravljalo o tem, kaj je svoboda tiska. Glede ekspozéja ministra dr. Srškića je dejal, da je bil lep in zapeljiv, ima pa to pomankljivost, da je ostal golo besedilo. Ko je govoril o načrtu tiskovnega zakona v splošnem, je izjavil, da obstojata glede na ta zakon dva temeljna stališča in sicer angleško ter kontinentalno. Po angleškem naziranjju svobode tiska sploh ni, vendar pa obstoja v Angliji tiskovna svoboda, ker more vsak Anglež svobodno delati to, kar ni z zakonom prepovedano. Vsak državljani, ki se pregreši proti zakonu, odgovarja sodišču. Tiskovna svoboda pomenja v Angliji, da more vsak državljani tiskati vse, o čemer misli dvajset njegovih sodržavljanov, da ne nasprotuje zakonu. Zatem je govoril o kontinentalni tiskovni svobodi, ki je bila prenesena iz Amerike in ki je izražena tudi v naši ustavi. V tem delu njegovega govora je došlo do incidenta. Klerikalec dr. Hohnjec je zaklical z ozirom na tiskovni zakon: »Ta otrok nima očeta, nihče mu ne želi biti za oče!« Minister dr. Srškić je odgovoril: »Jaz sem mu oče!« Dr. Hohnjec je odgovoril: »Otrok je slab!« Čuli so se glasovi: »Zgleda, da je bilo več očetov!« Nekdo pa je zaklical iz opozicije: »Zato je otrok tako kilav!« (Veselosť). V nadaljnjem govoru dr. Polića je došlo ponovno do raznih medklincev. Končno je še govoril dr. Ilija Šumenković, ki je skušal dokazati, da je predloženi zakon brutalen. Nato je bila dopoldanska seja zaključena in napovedana za 5. popoldne.

Beograd, 1. julija. p. Danes popoldne je imel seja odbor za interparlamentarno konferenco v Washingtonu. Seje se je udeležil tudi minister Marko Gjurčić. Sklenjeno je bilo, da odpotuje na interparlamentarno konferenco v Washington pet poslancev in sicer trije zastopniki parlamentarne večine in dva zastopnika opozicije. Vladna večina je določila za svoje zastopnike dr. Vaso Jovanovića, dr. Srgijana Budisavljevića in dr. Velizarja Jankovića. Nocoj je imel seja Davidovičev klub, ki je določil za svojega zastopnika dr. Vojo Marinkovića. Nato se je vršila seja voditeljev opozicije, na kateri je bilo sklenjeno, da gre kot peti član naše delegacije v Washington dr. Ante Trumbić. Zatem so voditelji opozicije protestirali pri predsedniku skupščine Trifkoviću, ker sta se opoziciji priznala samo dva zastopnika.

Delegati za medparlamentarno konferenco v Washingtonu

Beograd, 1. julija. p. Danes popoldne je imel seja odbor za interparlamentarno konferenco v Washingtonu. Seje se je udeležil tudi minister Marko Gjurčić. Sklenjeno je bilo, da odpotuje na interparlamentarno konferenco v Washington pet poslancev in sicer trije zastopniki parlamentarne večine in dva zastopnika opozicije. Vladna večina je določila za svoje zastopnike dr. Vaso Jovanovića, dr. Srgijana Budisavljevića in dr. Velizarja Jankovića. Nocoj je imel seja Davidovičev klub, ki je določil za svojega zastopnika dr. Vojo Marinkovića. Nato se je vršila seja voditeljev opozicije, na kateri je bilo sklenjeno, da gre kot peti član naše delegacije v Washington dr. Ante Trumbić. Zatem so voditelji opozicije protestirali pri predsedniku skupščine Trifkoviću, ker sta se opoziciji priznala samo dva zastopnika.

Znižanje izvoznih carin?

Beograd, 1. julija. p. Danes popoldne je bila seja ekonomsko-finančnega odbora ministrstva, na kateri se je razpravljalo o izvoznih carinah. Razpoloženje je bilo takoj, da se naj zmanjšajo izvozne carine tako, da bi se omogočil čimvečji izvoz. Pričakuje se, da se bodo izvozne carine zmanjšale za približno 50%, posebno pa se polaga važnost za to, da se zmanjša izvozna carina na živila in mesne izdelke. Odločitev še ni prišla, temveč se bo o tem razpravljalo na prvi seji ministrskega sveta. Potem se je razpravljalo o prodaji našega tobaka v inozemstvo. Sklenilo se je, da se v tem pogledu prouči vse ponudbe.

Tarifna pogajanja z Avstrijo

Dunaj, 1. julija. k. »Politische Korrespondenz« doznava, da je prispela na Dunaj švicarska delegacija radi nadaljevanja pogajanj za trgovsko pogodbo z Avstrijo. Danes popoldne se je vršila prva seja z avstrijskimi delegati. Dalje je prispela na Dunaj jugoslovenska delegacija radi nadaljevanja pogajanj o sklepu tarifne pogodbe z Jugoslavijo. Prva plenarna seja je predvidena za jutri.

Obnovite naročnino!

Naši kraji in ljudje

Na grobovih francoskih vojakov v Beogradu

Vrsto svečanosti na čast Francoske, ki bodo trajale celih 14 dni, je otvorila v nedeljo spominna svečanost na grobovih francoskih vojakov v Beogradu, ki so v svetovni vojni padli v boju za obrambo Srbije. Ogromno število prebivalstva je ta dan prihitelo na grobove francoskih vojakov, da se poklonijo manom herojev zavezniške države, ki so pod zidovi Beograda, daleč od svoje domovine, žrtvovali svoje življenje za čast in svobodo našega naroda. Svečanosti so se udeležili med drugimi: patrijarh Dimitrije, katoliški nadškof Rodić, židovski veliki rabin Alkalaj, ministri Pribežević, Trifunović in Ojurić, celokupni diplomatski zbor, zastopniki invalidov, dobrovoljcev, rezervnih oficirjev in bojnikov, člani narodne obrane ter ženskih korporacij. Vence so položili vlada, skupščina, invalidsko združenje, odbor za postavitev spomenika hvalnosti Franciji, jugoslovanski in češkoslovanski Sokoli ter več ženskih združenj. Godba kraljeve garde ter oddelki armade in Sokolov so izkazali s svojo navzočnostjo padlim francoskim junakom dolžno čast ter dali svečanosti še poseben značaj.

Ob 11. dopoldne je katoliški nadškof Rodić ob številni asistenci daroval pred improviziranim altarjem v bližini velikega belega spomenika žalno daritev, pri kateri je muzika kraljeve garde svirala tužno melodijo. Nato je imel pravoslavni patrijarh Dimitrije v spomin francoskih herojev krasen govor, ki ga je zaključil s besedami: «Skupno prelita kri bo za večno spajala naš in francoski narod.» Za njim je židovski veliki rabin na kratko daroval hebrejsko blagodejstvo. Končno je francoski poslanik v Beogradu g. Grenard v lepem nagovoru na številno občinstvo naglašal, da bodo vezi, stvorjene za časa skupnega boja za obrambo in osloboditev domovine, ohranjene tudi za bodoča pokolenja in se zahvalil za čine pietete izkazane njegovim sorojakom.

Jugoslovenska Akademija v Zagrebu

Izšla je v soboto, dne 27. junija svečano sejo, kateri je prisostvovalo številno občinstvo. Udeležili so se med drugim: veliki župan zagrebske oblasti dr. Zucco, generalji Uzun - Mirković, Malešević in Vešević, mnogo vseučiliških profesorjev, zastopniki kulturnih zavodov in drugi odličniki. Predsednik Akademije dr. Manojlović, ki je otvoril zborovanje, je najprej opravičil odsotnega nadškofa dr. Bauerja, ki je bolan in zadržan. Razvil je sliko Akademije v preteklem letu. Povdaril je, da kljub neprijetnemu položaju gleda Akademija v boljšo bodočnost. Zavod je stopil 1. 1912. v stik z Akademijo v Petrogradu, l. 1920. pa s Češko Akademijo v Pragi. Zelo važni so stiki Akademije z Mednarodnim združenjem Akademij v Bruslju, kjer so članicami slični zavodi sedemdesetih držav. Po nalogu tega Mednarodnega združenja Akademij se baš sedaj razpravlja o delu Akademije v Zagrebu in Beogradu na polju arheologije in zgodovine. Eden najvažnejših dogodkov v Akademiji tekom zadnjega poslovnega leta je šele nedavno dovršeno potovanje strokovnjakov po našem Jadranu, kjer se je proučevala naša morská flora in fauna. Dr. Vouk je prečital tajniško poročilo, iz katerega izhaja, da je Akademija v nepovoljnem stanju glede gmotnih sredstev. Zavod je izdal v zadnjem

letu devet znanstvenih publikacij. Nato je čital akademik dr. Ograjcar predavanje «Hrana in spodnja čeljust fosilnega in recentnega človeka». Predavatelj je povdarjal, da krapinski in heidelberški človek nista bila mesojeda, temveč sta se hranila s rastlinsko hrano. Akademija se je oddolžila spominu nekdanjega urednika srbsko-hrvatskega slovarja Gjura Daničiča in se je spomnila tudi lebošnje tisočletnice hrvatskega kraljevstva in prvega kralja Tomislava, katerega naslednik je danes kralj Aleksander. Svečanost se je zaključila z govori in znanstvenimi demonstracijami.

Motorni dirkač Jerkal umrl

Maribor, 1. julija. Poročali smo že, da je pri nedeljskih motociklističnih dirkah v Mariboru težko ponesrečil tekmovalac Jerkal. Njegov padec s kolesa pa je bil usodnejši, kot se je prvotno zdelo. Jerkal si je namreč pri padcu zbil tudi nosni koren, ki je bil potisnjen prav v možgane. Radi infekcije iz nosa je dobil vnetje možgan in je na tem danes zjutraj umrl v mariborski bolnici. Zadnji dan je ležal že v nezavesti.

Tragična usoda mladega Jerkala je vzbudila ne samo v sportnih temveč tudi v vseh ostalih krogih obč. sočutje. Bil je šele 23 let star in izboren sportnik. Izgleda, da je postal poleg mladostne zaupljivosti v svojo moč in spretnost žrtev kupčijskih ciljev svoje firme. Bil je namreč uslužben kot mehanik pri nekem zagrebski tvrdki, ki mu je baše ljubila kot nagrado novo motorno kolo. Če zmaga pri tekmi s tipom trvdinega motornega kolesa, da bi mogla tvrdka to izrabiti v reklamne svrhe, kar je običajno pri podobnih tehnikah. Jerkal se je res dal zapeljati po tej vabi. Publiko je usodno nedeljo kar sapo jemalo, ko je gledala, kako je Jerkal gonil motor na življenje in smrt. Pri ovinku je zdrknil s tira, prodrl platneno ograjo in zaval na travo v polnem tempu treščil z glavo na tla. Rešilna postaja ga je takoj jato obvezala, naker je bil prepeljan v mariborsko bolnico.

Danes je prisel v Maribor Jerkalov brat in odredil, da prepeljejo truplo nesrečnega tekmovalca jutri v Zagreb, kjer bo pokopano.

Snežni zameti v Julijskih Alpah

Nesreča na Triglavu. — Vrh Triglava nedostopen. Naš sivi Triglav gotovo že mnogo let ni imel koncem meseca junija tako veličastne in zanimive zimske slike, kakor te dni, ko je bil Vidov dan pravi Božič na Triglavu. Številni turisti, ki so te dni posetili Triglavsko pogorje, pripovedujejo, da je na Triglavu močno snežilo, da je od višine 1800 metrov naprej vse pogorje pod snežno odejo. Velik del triglavske poti skozi Krmo, Kot, Prag, Velo polje in mimo Sedmerih triglavske jezer je pokrit s svežim snegom prav do vrha Triglava. Podnevi se vlečejo skozi pogorje skoraj neprestano puste megle, ki jih spremljajo mrzli vetrovi. Turisti naglašajo, da je padlo na Triglavu baš te dni nad 1 m svežega snega, ki je pokril ves ledenik in napolnil vse razpoke pod Malim Triglavom. Tudi mnogo železnih klinov in žic je pod snegom. Tominškova pot in pot skozi Prag sta močno pod snegom in dostopni le za izurjene turiste. Razen Triglava so seveda tudi ostali vrhovi Julijskih Alp pod snežno odejo in nudijo ob lepem vremenu naravnost čarobno sliko.

V soboto pred Vidovim dnevom so bile otvorene vse triglavske planinske postojanke: Staničeva koča, Aleksandrova koča in Triglavski dom na Kredarici. Že prvi dan triglavske planinske sezone so bile vse koče polne navdušenih planincev. Med prvimi turisti je bilo tudi mnogo Zagrebčanov in to članov planinskega društva «Sljemena». V soboto je bilo vpisanih v Staničevi koči 22 planincev in od teh 9 iz Zagreba, na Kredarici je bilo 46 planincev in od teh 13 iz Zagreba. Hrvatski turisti so bili od slovenskih tovarišev tolo pozdravljeni.

V nedeljo zjutraj so dospeli na Kredarico tudi člani «Skale», ki so izvajali vaje na skijih, kakor sredi največje zime. — Dopoldne je imel na Kredarici službo božjo kaplan Gabrovšek, kateri je prisostvovalo kljub mrazu mnogo turistov.

Sveži snežni zameti povzročajo planincem mnogo neprijetnosti. V soboto zjutraj se je pripetila nekemu zagrebskemu planincu nesreča, ki bi imela lahko težke posledice. Dva Zagrebčana sta se v spremstvu vodnika g. Josipa Čopa podala po Tominškovi poti na Kredarico. Pot je bila precej zasnežena in so morali turisti s cepinom delati stopinje v sneg. Na najbolj eksponirani točki — na snežišču pri znanem Ojku — se je zagrebskemu turistu vdrla zadnja stopinja in nesrečnej se je zdrčal po snegu in takoj izgubil izpred oči svojih tovarišev. Oba tovariša, ki sta že preprečevala strmo snežišče, sta bila vsled te nezgode silno preplašena in prepričana, da je nesrečnej po snežišču in skalovju strmoglavil v prepad. Vodnik Čop se je nato spretno spustil po snežišču navzdol in k sreči opazil ponesrečenca, ki je po golem naključju obtičal na strmi skali. Vodnik je naglo spustil vrvi v nižino ter potegnili tovariša zopet na pot. Nesrečnej se je vsled padca dobil več močnih poškodb, tako da je krvavel na glavi in na kolenih. Seveda je nato kljub poškodbam nadaljeval pot na Kredarico, kjer so mu zbrani turisti nudili potrebno pomoč in mu čestitali na srečni rešitvi.

Omeniti moramo še, da je vrh Triglava zaenkrat še popolnoma nedostopen in se tudi naši najsilnejši turisti niso mogli povzpeti niti do Malega Triglava. Od Kredarice naprej je vse globoko pod snegom.

SRAJCE

barvaste à 2 ovratnika Din 85—
barvaste à 2 ovratnika Din 110—
bele pique prsa Din 95—
Panama češko Din 95— 105—
klase gradl Din 41—
Tetra hiše Din 60—
Krasna izbora! Dobro blago!
P. MAGDIĆ, Ljubljana.

Mariborski Indijanec zopet doma

Maribor, 1. julija. V ponedeljkovem «Jutru» smo javili, da je odšel cirkus Kludsky iz Maribora 12 letnega Frana Rogliča, ki je bil dodeljen četi Indijancev. Včeraj se je ta nadebudni Indijanec v spremstvu svoje matere Marije Roglič srečno vrnil v Maribor. Za svojo vrnitev se ima zahvaliti ljubljanski gledališki igralci, ki stanuje v hotelu Lloyd. V istem hotelu so ložirali namreč tudi cirkuski Indijanci. Neki večer je prijel fantek v sobo gledališke igralke ter ji potožil, kako je zašel v indijansko družbo, ki ga sedaj kot vajenca «primerno» podučuje v indijanskih umetnostih. Igralka je pisala o nenavadnem obisku fantka mariborskemu intendantu gledališča dr. Brenciću, katerega je menda poznala tudi kot obmejnega policijskega komisarja. Ta je odstopil pismo vodji mariborske policije nadsv. Kerševanu, ki je prosil zagrebsko posestrino za intervencijo. Že drugo jutro so iz Zagre-

ba telefonirali, da je fantek na varnem in čaka, da ga odprejo v Maribor. Policija je dognala, da je mati, ki živi v Mariboru ločeno z dvema otrokoma, sama privolila, da gre med Indijance s trebuham za kruhom. Ker pa živi otrokov varuh v Gradcu, mu bodo sedaj preskrbeli drugega, da bo imel boljšo oskrbo.

Med tozadevno preiskavo pa so dognali, da je izginil iz Maribora še neki drugi mladi vrtoglavčič, ki se najbrž tudi suče po cirkusu Kludsky. Pogrešajo namreč tudi 15 letnega vajenca Kaknerja, ki je pravil tovarišem v delavnici, da pojde v cirkus. Kmalu nato je res brez slovesa izginil. Mariborska policija je zaprosila zagrebsko, da poišče tudi Kaknerja v cirkuski pisani družbi.

Otroška tragedija v Tacnu

Ljubljana, 1. julija. V nedeljo, ko je polovica ljubljancev pohitela na deželo, na Bled, ostalo Gorenjsko in drugim v prirodo, se je v bližini Ljubljane, pod zeleno Šmarno goro, odigrala prečudna otroška žalostna igra, ki se neprestano vzbuja žalost in sočustvovanje v vsem okraju.

Na vasi v Tacnu so se popoldne zbrali otroci in se poigrali z žogo na travniku ob Savi. Popoldan je potekel naglo in veselim smehu in razposajenemu otroškem razpoloženju. Proti večeru, nekako okrog 7. ure, se je igrajočim otrokom pridružila tudi starejša mladina, ki je pregovorila otroško družbo, naj se noda na čoln ob Savi. Vsi so naravno privolili ter odhiteli v čoln, prijet z verigo k skali pod Snojevo hišo, nekako 100 metrov desno od velikega mosta. Otroci — 8 jih je bilo, 6 deklic in 2 dečka — so se v razpisanosti pomašili v čoln in se karžljivo dali občudovati od množice izletnikov na mostu, prepevaje domačo pesem: «Po jezeru...»

Tisti čas se priplazi skozi grmovje hudoben vaški dečko in brez pomisleka odne verigo. Čoln se zazibljie svobodneje in v valovih odpluje proti strugi. Nastalo je strahovito kričanje preplašenih otrok in opazovalcev na mostu. Otroci so v zmedji in obunu pričeli skakati v naraslo in kalno Savo z namenom, da se rešijo k bregu. Ta in oni se je boril z valovi. Prizor je bil obupen. Kričanje je čul z brega tudi sodar Josip Čizman, ki je v skrbel za otroke nemudoma pohitel do Save. In ko je opazil mlada življenja, boreča se z valovi, iz vode moleče roke, ročice za pomoč, se pogumni mož ni obojavljal niti hip, marveč je v polni obleki skočil v Savo ter naglo začel reševati otroke.

Čoln je med tem že daleko splaval po vodi naprej. In vse je mislilo, da so rešeni že vsi otroci. Radost je bila velika. Oteta deca (po imenu Francka Krusičeva, Francka in Ana Medvedova, Lojzika Čizmanova ter dečka Franca in Ivana Čizman) je vsa srečna pripovedovala okoli zbrani množici, kako ji je vendarle uspelo rešiti se smrti. In bila je kar nekam ponosna na prestano avanturo. Nenačudoma pa vzklikne gospodinja Ivana Čizmanova, ki se je nahajala sredi rešenih otrok: «Jaj, kje pa je naša Mici...?»

Vsi so se spogledali v težki slutnji in otroci so hitro povedali, da se je tudi njena 14letna hči Marija nahajala v čolnu — a kje je...? Kakor se je sklepalo iz pripovedovanja otrok je deklica Marijo Čizmanovo zagrabil prvi val, ko je z drugimi vred skočila v Savo, jo potisnil pod čoln, in nesrečna deklica ni prišla več do zraka. Ko so otroci to pripovedovali, je bilo seveda že davno prepozno podvzeti reševanje, ker za Marijo Čizmanovo ni bilo sledu. Prekledali so obrežje in strugo, toda zaman.

Dorodek je vzbudil v vasi med domačimi ljudmi kakor tudi med izletniki, ki so se nahajali v Tacnu, obilo sočutja in vse je hitelo tolažiti jokajočo mater in očeta, ki je lunoško otel vse druge otroke, samo njegova hčerka je bila žrtvovana valovom...

Naslednji dan so domačini na vsak način hoteli poiskati trupelce nesrečne Marije in so preiskali Savo s čolnom do Laz. Vendar motna Sava ni dala

Danes in sledeče dni! Grozote svetovne vojne

Svetovna tragedija v 8 velikih dejanjih s predigro. Senzacija nad senzacijo!

Mladini vstop dovoljen samo k predstavam ki se končajo pred 8 uro zvečer!

LIUBLJANSKI DVOR

kino Telefon 730.

Predstave: ob delavnikih ob 4., 6., 8. in 9. — Ob nedeljah ob 11., 3., 5., 6. in 8. in 9. uri.

svoje žrtve na spregled. Odtirala je seboj bogvekam, ali pa jo zavrla in pripela na skalo v kakem stranskem toku ter jo še dalje zaklepa v mokrem grobu.

Deklica Marija Čizmanova je bila priljubljena v šoli in v vsem okolišu. Bila je čvrsta opora bolni materi. Domačini jo iščejo še vse te dni, toda vedno se brez uspeha. Za nesrečni dogodek se je seveda takoj zainteresiralo tudi orožništvo, ki je bilo brzo obveščeno in je tudi že izsledilo povzročitelja nesreče v osebi mladega 13 letnega pokvarjenega Ladislava Čizmana, ki je oddaljen sorodnik utopljenke.

Francoski državni predsednik v našem pariškem paviljonu

Predsednik francoske republike gosp. Doumergue je posetil v zadnjih dneh prošlega tedna naš paviljon na pariški razstavi za dekorativno umetnost. V njegovem spremstvu je bil francoski trgovski minister in tajnik razstave g. David.

G. Doumergue-ja so pričakovali in sprejeli v imenu naše vlade: minister Grisogono, pariški poslanik g. Spalajković in pariški konzul SHS. Predzident si je ogledal paviljon, ki je napravil nani najprijetnejši vtis. Spalajković je imel na visokega gosta nagovor, v katerem je izrazil hvalnost jugoslovanskega naroda napram Franciji. Napis je slavi in napredku Francije, G. Doumergue mu je odgovoril in dal duška veselju, da vidi vsaj kotiček Jugoslavije, ki je tako tesno sklenjena z njegovo domovino. Napis je kralju Aleksandru in kraljici Mariji ter napredku troednega jugoslovanskega naroda ter prosil poslanika Spalajkovića, naj sporoči to na najvišje mesto v Beograd, kar se je zgodilo.

Razvitje prvih praporov Orjuna v hrvatskem Primorju

Na Vidov dan so praznovali narodniki s hrvatskega Primorja velik praznik. Ta dan je namreč razvil Orjuna, kar dva prapora: prvega dopoldne tik italijanske meje na našem cvetučen Sušaku, drugega pa popoldne v enem najlepših naših morskih kopališč, v divni Crikvenici. Obe slavnosti so se udeležili orjunaški odposlanci iz najoddaljenejših krajev Jugoslavije in nebroj domačega občinstva. Posebno pozornost je obračalo nase trideset orjunašev v kroljih iz nekdanjega radičevskega središča Siska.

Pri razvitju praporov je govoril predsednik dr. Ljuba Leončič o zadetih in ciljih organizacije, hvalil zavednost naroda v Primorju in bičal mlačnost in zakrknjenost njegovih takozvanih voditeljev-separativistov in sporazumešev — ki so se ta dan poskrili, da jim ne bi bilo treba gledati manifestacije narodnega edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

«... Pa je prav, da ste se poskrili! Ni vas bilo zraven, ko smo se borili za to edinstvo pod habsburškim režimom pred vojno in med vojno, ko smo se toliko na vseh bojišnih poljih za našo sveto idejo ali pa bili preganjani in trohneli zanj po avstrogrških ječah. Ni vas bilo zraven tedaj in vas tudi zdaj ni treba. Brez vas pojde Orjuna po strogo začrtani poti, dokler ne združijo pod okriljem belega dvoglavca orla vseh onih svojih sestri in bratov, ki čakajo odrešenja onkraj za Orjuna še vedno provizoričnih meja naših držav. —»

Kum sušakškega prapora, inženir Čavljina, je v znak edinstva jugoslovanskega naroda od Furlanske ravnice in Gosposvetskega polja do madžarskih pust od Jadranskega do Egejskega morja poskrpil prapor z vodo iz Vardara in posipal s prstjo iz naše tužne Istre.

V istem zmislu in z enako vznemirjenimi besedami so govorili tudi ostali govorniki. Grom ploskanja, pritrdjevanja in vzklikov navzoče množice kralju, državi in edinstvu naroda se je razlegal nad Reko in daleč preko italijanske meje.

S še večjim navdušenjem se je popoldne vršilo razvitje prapora v Crikvenici. Tam je blagoslovil prapor mestni dekan in kanonik po cerkvenem obredu, kumoval mu je pa v imeni Sokola mestni starosta.

Obeh razvitij se je udeležil tamošnji Sokol v krolju in s svojo fanfaro, kar priča o nerazriveni vezi obeh narodnih napredno bojnih organizacij, R. P. P.

Proti odebelosti

deluje s kolosalnim uspehom samo «Vilfanov čaj». Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajala: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Ilica 204.

ELITNI KINO
Matica
Telefon 124.
Predstave ob:
4., 1/8. in 9. uri
Umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

Izvrstna veseloigra
Radio-ženitev
V glavnih vlogah: Winterstein, Ferd. v. Alten, Jak. Tiedtke.
Vas zabavajo in razvesele s svojo naravno komiko.
Izven programa: Gaumont-Journal 21 in 22.

Kulturni pregled

Turneja članov ljubljanske drame
Četrtek, 2.: Dravograd: «Golgota».
Petek, 3.: Dravograd: «Scampolo».
Sobota, 4.: Dravograd: «Smrtini ples».
Sobota, 4.: Prevalje: «Scampolo».
Nedelja, 5.: Prevalje: «Golgota».
Nedelja, 5.: Guštanj: «Mladost».
Ponedeljek, 6.: Slov. Bistrica: «Scampolo».
Torek, 7.: Slov. Bistrica: «Smrtini ples».
Torek, 7.: Konjice: «Scampolo».
Sreda, 8.: Konjice: «Faun».
Četrtek, 9.: Rog. Slatina: «Scampolo».
Petek, 10.: Rog. Slatina: «Faun» (Rošlinka).
Sobota, 11.: Vransko: «Smrtini ples».
Sobota, 11.: Zalec: «Scampolo».
Nedelja, 12.: Zalec: «Faun».
Nedelja, 12.: Vransko: «Mladost».

Gostovanje članov ljubljanske drame v Prekmurju
V drugi polovici tega meseca so priredili člani ljubljanskega narodnega gledališča pod vodstvom g. Juvanove v Murski Soboti sedem predstav, gostovali so pa tudi v Dolnji Lendavi. Igrali so: «Golgota», «Fauna», «Smrtini ples», «Scampolo», «Vodo Rošlinko», «Mladost» in «Misel».

Gostovanje je doseglo najlepši uspeh. Ljubljanski umetniki so v polni meri izpolnili nade, s katerimi jih je pričakovalo tukajšnje občinstvo, in te nade celo prekosili. Njih igra je nudila visok umetniški užitek, ki ga v teh krajih imamo tako redko kdaj. S svojim gostovanjem so izvršili poleg umetniške naloge, ki so jo tako izbornorešili, tudi važno kulturno nalogo, ker so tudi na tem polju navezali stike med Prekmurjem in ostalo Slovenijo. Ni treba na dolgo in široko razkladati, kako velikega pomena je to dejstvo.

Priznati moramo pa tudi, da je soboško občinstvo znalo v polni meri ceniti umetnost ljubljanskih gostov. Že pri prvi predstavi je bila dvorana polna občinstva in to brez onih mnogih razlik, ki se čutijo sicer v Murski Soboti. Tak je ostal obisk tudi do konca gostovanja, s čimer je občinstvo izkazalo umetnikom pač najlepše in najprijetnejše priznanje, sebi pa izdalo najboljšo izpričevalo.

„LUKULO“ dišave v zavojčkih so najboljše.

Gospodarstvo

Važne določbe nove carinske tarife

Nekatere spremembe dosedanjih ugodnosti glede carinjenja blaga.

Med zakoni, ki se razveljavijo v smislu člena 21. novega carinskega zakona, je tudi zakon od 21. januarja 1921. (Službene Novine) 77 od 6. aprila 1922), na podlagi katerega so dobivali doslej državni uradi brez carine blago in predmete, ki so jih naročali v inozemstvu. Vendar ostanejo te ugodnosti v veljavi še do zaključno 31. marca 1926, pod pogojem, da se ti predmeti, ki se uvažajo, ne izdelujejo v dovoljni množini v naši državi. Kot dokaz, da se predmeti ne izdelujejo v dovoljni množini v naši državi, bo služilo uverjenje ministrstva trgovine in industrije v Beogradu.

Razveljavljen je tudi zakon o oprostitvi carine za gasilsko društva pri uvozu potrebne opreme, ki je bil objavljen v (Službenih Novinah) št. 224 od 9. oktobra 1922.

Po starem zakonu so bile vse stare (rabljene) stvari, ki so se pošiljale v dar siromašnim osebam iz inozemstva, proste carine. Po novem zakonu je prosta carina le rabljeno perilo in rabljena obleka. S tem je rečeno, da niso oproščeni carine čevlji, šali, rute, pokrivala in druge stvari, če prav so že rabljeni, ker ne spadajo v carinskem smislu k obleki ali perilu.

Ker pride na tukajšnje pošto mesečno do 200 paketov s starimi stvarmi iz Amerike, bi bilo dobro, da bi osebe, ki imajo srodinice v inozemstvu in katere dobivajo take pošiljke v dar, tudi obvestile odposiljatelje, naj jim nikar ne pošiljajo starih stvari, ki niso proste carine in za katere ne nameravajo plačati carine. Carina za stare predmete, posebno če so šivani, je namreč precej visoka, tako da se za stare stvari niti ne izplača plačati carino. Kakor je znano, se vse štiri paketa pri poštnem uradu ne more deliti, zato ne preostane drugo kakor plačati carino ali pa vrniti paket.

Velike izpremembe na kmetijskih šolah v Mariboru

Od ugodnega kmetijskega strokovnjaka smo prejeli naslednji dopis:

Kakor se glase najnovejša poročila, imata v Mariboru prenehati obe sedanjim kmetijskim šolam, namreč vinarska in sadjarska šola, ki deluje sedaj že 53 let s priznanim dobrim uspehom, in srednja kmetijska šola, ki je stopila pred 3 leti v življenje in šteje letos prve svoje absolvente. Namesto teh dveh zavodov se ima po došlih vestih ustanoviti višja vinarska in sadjarska šola, približno s tem programom, kakor za je imela svoj čas taka šola v Klosterneuburgu.

Ta vest je vse zainteresirane kroge močno iznenadila in je po svoji usodi vsebinski skoraj neverjetna.

Višja vinarska in sadjarska šola, ki ima priti namesto sedanjih dveh zavodov v Maribor, ni nobena kompenzacija ne za en ne za drug zavod, zlasti ne za sedanjo vinarsko in sadjarsko šolo, ki je nam Slovencem bolj potrebna kakor pa višja šola. Lepo je sicer priznanje, da je vinarska in sadjarska šola po svojem dolgoletnem in zaslužnem delovanju vredna povišanja in da je tudi ves objekt pripravljen za namene višjega izobraževanja v vinarski in sadjarski stroki, toda v tem primeru bi se bilo moralo skrbeti obenem tudi za primerno kompenzacijo, toda ne z nižjo kmetijsko šolo v Rakičevih v Prekmurju, ki ima že od preobrata sem ves drug pomen in drug program in ki se jo hoče šele sedaj v življenje poklicati.

Ko se je po preobrtu pojavila misel za ustanovitev srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru, takrat se je hotelo rešiti vprašanje sedanje vinarske in sadjarske šole s tem, da se premesti ta zavod na posestvo nemškega viteškega reda v Veliko Nedeljo. To bi bila primerna kompenzacija, ali danes se sliči samo o prenosu vinarske in sadjarske šole v višjo kategorijo in o ničemer drugem, kajti nameravana šola v Prekmurju spada v drugo poglavje. Proti takim reformam ali boljše rečeno redukciji se

moramo pa glasno izreči.

Res je, da se tudi drugod zavodi nižje kategorije povišujejo v srednje šole, toda obenem se skrbi tudi za premestitev takih šol na druga pripravna mesta, če na zavodu samem ni prostora za obe šoli. To se godi po deželah, kjer je skrbjeno še vse bolj za pouk in za vzgojo kmetijskih sinov kakor pa pri nas. Pri nas na trpimo že od nekdaj na pomankanju nižjih kmetijskih šol. Vsa Slovenija ima danes komaj 3 kmetijske šole, namreč do bi jih imela vsaj še enkrat toliko. Sedaj naj se pa še ena izmed teh ukine in sicer tista, ki deluje za najpopolnejšim uspehom! Brez nadaljnjega lahko trdim, da nam je sedanja vinarska in sadjarska šola veliko bolj potrebna in veliko bolj prikladna za naše razmere kakor pa višja vinarska in sadjarska šola, ki ima njeno mesto zasedati!

Nič nimamo proti ustanovitvi višje vinarske in sadjarske šole v Mariboru, ako se ustanovi namesto sedanje srednje kmetijske šole, ki po dosedanjem razvoju in po dosedanjim skrbni in brigi ne obljublja posebne bodočnosti. Nasprotno! Ali da bi se ubila zato sedanja vinarska in sadjarska šola, proti takemu izvajanju kmetijsko-šolske reforme se moramo izreči vsi, ki nam je napredek našega šolstva pa tudi našega kmetijstva na srcu.

Ne ukinitev starih in zaslužnih zavodov, ne redukcija dosedanjih šol, ampak razširjanje in pomnožitev naših maloštevilnih zavodov, to mora biti naša zahteva, pa tudi skrb in naloga naše vlade!

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (1. julija). Pšenica: baška, nova, 10 vagonov 320; baška, nova, za avgust, 10 vagonov 320; banatska, nova, Donava, za avgust, 30 vagonov 325. Turščica: baška, 5 vagonov 176; baška, Topola, 2 vagona 177,5; sremška, 1 vagon 170,5; banatska, Zenta, 5 vagonov 172,5. Tendence milačna.

Ljubljanski živinski sejem (1. t. m.). Dogn: 323 konj, 6 žrebet, 62 volov, 67 krav, 18 telet, 313 prascev za rejo. Konji so se trgovali po 5000—15.000 Din par po kakovosti, žrebeta pa po 1250 Din komad. Cene za kg žive teže: voli I. 8,25, II. 7,50, III. 7, krave debele 6—7, za klobase 3,50—5, teleta 12—14 Din. Prasci za rejo, 6—9 tednov stari, so se trgovali po 90—150 Din komad. Prodanih je bilo skupaj 127 konj, 51 volov, 55 krav, 14 telet, 255 prascev. Konj se je nakupilo nekaj za Trbiž, drugače je bila kupčija samo med domačini. Cene so nazadovale zlasti pri goveji živini.

Zagrebski tedenski sejem (1. junija). Dogn: srednji. Cene prvorazrednim volom so dalje padle za 50 par, dočim so drugorazrednemu blagu poskočile za 50 par pri kg. Cene bikom so nazadovale za 1 Din in kravam za 50 par pri kg. Svinje so se podražile za 25 do 50 par. Ostalo neizpremenjeno. Promet je bil precej živahen. Naši izvozniki so nakupili precejšnje količine telet in volov za izvoz. Svinje so se kupovale v večjih partijah za tvornice v Petrinji in Mariboru. Za konje tujih kupcev ni bilo. Dovož krme je bil obilen; cene nazadovale, ker se dovažajo nove blago. Cene za kg žive teže: voli domači I. 8,75 — 9,50, II. 7,50 do 8,50, III. 6 — 7, bik 6 — 7, šokli 3 — 4, krave I. 7,50 — 8,50, II. 6 — 7, III. 3 — 5, junice 7 — 8, junci I. 9,50 — 11, II. 8,50 do 10, teleta (zaklana 9 — 13), svinje domače mesne 12 — 14, debele 15 — 16 (zaklane domače 18 — 18,75, sremške 19 — 19,50), prasci do 1 leta 11,50 — 13 nad 1 letom 12 do 13,50, odojci 16 — 18 Din. Konji po komadu: tovorni težki 4000 — 6000, lahki 3000 do 4000, kmečki 2500 — 4000, vojni lahki 2000 — 3000, srednji 2500 — 3500, težki 3500 — 5000, lahki 3000 — 5000; za klanje 1,50 — 2 Din kg žive teže. Krma: navadna detelja in lucerna 100 — 125, seno I. 90 — 100, II. 70 — 80 Din za 100 kg.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (30. junija). Po dvoletni kupčiji parvi se je otvorila dunajska tržišča pod vplivom močnega nazadovanja na ameriški tržiščih v veliki rezerviranosti. Izdelki žitve veljajo še nadalje kot ugodni. Cene nagibajo k nazadovanju. Notirajo vključno blagovno-prometni davek brez carine za 100 kg v šilinh: pšenica: domača: 51,50—52,50, Rosafé 51,50—52,50; rž: domača 46—47, ječmen: domači 36—41; turščica

29,50—30,50; oves: severnoameriški 43—44.

Dunajski goveji sejem (30. junija). Dogn 3278 komadov; od tega iz Jugoslavije 300 glav. Ob večjem dogonu se je otvoril sejem v precej živahnem razpoloženju. Prvotno blago je komaj doseglo cene prejšnjega tedna, vse druge vrste so popustile v cenah za 5—10 grošev pri kg. Notirajo za kg žive teže: voli I. 1,60—1,80 (1,85—2,20), II. 1,25—1,70 (1,80), krave 1,10—1,50 (1,65) in slaba živina 0,70—1 šilling.

Velika aktivnost naše zunanje trgovine v prvi četrtini t. l. Iz Beograda poročajo: Po podatkih Generalne direkcije carin se je v prvem tromesečju 1925, izvozilo iz naše države 1.016.968 ton (v istem času 1924. 715.264 ton), v vrednosti 189.816.626 zlatih dinarjev (v istem času leta 1924. 142.859.551 zlatih dinarjev), a uvozilo se je v prvem tromesečju 1925. 305.763 ton (v istem času 1924. 219.680 ton) v vrednosti 177.959.472 zlatih dinarjev (v istem času 1924. 133.337.303 zlate dinarje). Aktivnost znaša torej v letošnjem prvem četrtletju 11.857.154 zlatih dinarjev napram 9.522.248 zlatih dinarjev v enakem času l. 1924.

Redni tedenski sejm na zagrebški borzi. Po vzgledu drugih borz je uprava zagrebške borze za blago in vrednote sklenila, da se od sobote 4. t. m. dalje vrše vsako soboto ob 11. uri redni sejm kmetijskih produktov in kolonijalnega blaga.

Novo uzanje za elektno trgovino na beograjski borzi. Iz Beograda poročajo, da stopijo danes dne 1. julija v veljavo nove uzanje za termnske kupčije v efektnih. Borzi poselniki, ki hočejo napraviti termnske kupčije, se morajo javiti pri borznem tajnistvu in položiti kavčijo v obliacijah Vojne škode v nominalni vrednosti 1 milijona Din s tekočimi kuponi in borderojem. Borza pobira tako od kupca kakor prodajalca pristojbine po 0,25 Din za vsakih 1000 Din vrednosti zaključka, in sicer mesečno.

Konkurz v Dubrovniku. Kakor smo že poročali, se nahaja dubrovaški trdnja Detoni v konkurzu. Pasiva so baje zelo velika. Zatrjuje se, da bo polom te trdnje imel za posledico mnoge žrtve v dubrovaških gospodarskih krogih.

Razsodišče ljubljanske borze. Pri razsodišču ljubljanske borze za blago in vrednote se v času od 20. jul. do 17. avg. t. l. ne bodo vršile ustne razprave. — Tajništvo **Odprava konkurza.** Konkurs, razglašen o imovini Emerika Supanca, trgovca v Rogatcu, je v smislu § 137 k. r. po sklepu pristojne poravnave odpravljen.

Občne in splošne uzanje za trgovino z lesom v italijanskem prevodu je izdala na željo italijanskih trgovskih zbornic Youslave Express Reclame Company, d. z. o. z. v Ljubljani. Prevod je oskrbel tržaški odvetnik z. dr. Boris Furjan. Cena 20 Din. Knjižico toplo priporočamo.

Davek na ročne delavce. Iz Beograda poročajo, da se je v Beogradu v Generalni direkciji neposrednih davkov vršila konferenca predstavnikov vseh poslodajalskih zbornic z generalnim direktorjem o vprašanju novega davka 2% na telesne delavce.

Prodaja stare vojaške opreme in odpadkov se bo vršila 15. julija pri uravi 3. zavoda za izradu vojne odeje v Nišu. — Predmetni oglas je v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

Naša trgovinska agencija v Varšavi. Za šefa omenjene agencije je postavljen g. Branislav Luksik, industrijalec v Varšavi.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 13. julija pri intendanturi komande Vrhavske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave 2500 kg petroleja, 14. julija pa pri komandi mesta v Sisku glede dobave 600 kg petroleja; 22. julija pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih barv in firneža; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave gumijevih čevljev; pri intendanturi Timoške divizijske oblasti v Zajčaru glede dobave 3115 kg petroleja. Predmetni oglaš so v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

Dogovor o nemško-francoskem železnem trstu. Iz Berlina poročajo: Po dolgotrajnih pogajanjih so se nemški in francoski industriji zedinili glede nemško-francoskega železnega trsta, o katerem se je že toliko razpravljalo. Francija dobi dovoljenje in pravico izvoza 1,7 milijona ton železnih fabrikatov iz Alzacije, Saarskega ozemlja in Luksemburga v Nemčijo.

še vedno stojijo ob cesti in zrejo za njimi.

«Oj, z Bogom, z Bogom!»
Tiho je postalo... Govorica je zamrla na ustinu... Celo tistim, ki so bili prišli zgolj radovednost past, se je storilo enako...

Tudi ona molči. A lica ji še vedno žarijo in niene deviške prsi še vedno drhtijo... Otožen je njen pogled... Otožno ji zro oči za onimi, ki so šli in se ne vrnejo morda nikoli več... Zdi se ji, kakor bi bili vzeli nekaj njenega seboj... Morda čuti tudi, kako se vračajo iz dalje želje, kako silijo do nje, kako lihte in prosijo... In morda se je loteva domotožje po vročih pogledih, ki so se ji koprneče vsesavali v život, po smehljajih, ki so jo objemali, po mislih, ki so jo božale...

Njena lica žarijo, njene ustnice se smehljajo blaženo, a oči so ji skaljene od sloz... Sreča in bol! Sreča, ker je slutila, koliko ljubečih src ji je bilo nasproti, bol, ker so se ji smilili vsi tisti, ki so bili zapisani smrti... Vsakemu, vsakemu izmed njih bi bila rada podala roko, vsakega bi bila hotela poljubiti kot sestra v slovo... Ali pa morda... ali ni bilo med njimi nikogar, ki bi ji bil več kot brat...?

Mlad, kodrolas fant, plantetič oči,

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki). **Vrednote:** 7% posojilo (62,50) Celjska posojilnica 200—205, Ljubljanska kreditna 225—265, Merkantilna 100—104, Prastrediona 800—805, Kreditni zavod 175—185, Stroine 0—135, Trbovlje 298—328, Vevče 100—0, Stavbna družba 265—280, 4½% zastavni listi Kranjske dež. banke 20—0, 4½% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 20—0. — **Blago:** les deske 20, 25 mm, I, II, III, konične, fco meja 0—520; hrastove vozovne desčice I. in II. vrsta 43 mm — 2,65 m, 53 mm — 2,85 m, fco meja 1300—0, doge hrastove 1 hl, ¼ hl, ¼ hl, fco meja 0—200, 150, 100, bukova drva, 1 m dolž., lauska sečnja, fco naklad postaja, 6 vagonov (20) — poljski pridelniki: pšenica Hardwinter II, fco Postojna trans. 0—410; turščica sremška, par. Kukujeval 0—182,50; ječmen srbski, 60 kg par, Ljubljana 0—325.

ZAGREB. Položaj v efektnih je neizpremenjen. Promet v bančnih papirjih je bil zelo majhen in so tečaj ostali neizpremenjeni, edino Centro-Trgo je bila zaključena po 8 napram 7 večarij. Od industrijskih papirjev beleži Osješka ljevaonica zaključke po 145, Isis po 60—63 in Eksploatacija po 8,20. Siavonija neizpremenjena. Vojna škoda se je iskala za ultimo julija po 235, dočim je ponudba bila po 245. Za december se je ponujala po 260. Za promptno blago je bil denar 235, 7% posojilo se je zaključevalo po 64. V devizah je tendenca popolnoma oslabela in so vse devize nazadovale za nekoliko točk, ker je dinar v Curihu ponovno poskočil na 9, zlasti občutno je padla deviza na Italijo, in sicer na 196, ker je v Curihu dalje oslabela na 17,62 in pol. London je istotako mednarodno neznatno slabši. Pri nas je zaključil na 278. Blaga je dovolj. Poslovalo se je na pariteti 9,03. Skupni promet je znašal okrog 13,5 milijona dinarjev. Notirale so devize: Amsterdam 2235—2265, Dunaj 799—813, Berlin 1354—1369,5, Bruselj 248—253, Budimpešta 0,08—0,082, Italija izplačilo 196,33—199,33, London izplačilo 276,5—279,5, Newyork ček 56,6—57,4, Pariz 255—260, Praga 168,25—170,35, Švica 1104—1114; valute: dolar 55,8—56,6; efekti: bančni: Trgo 7—8, Hrvaška 30—35, Eskomptna 103—103,5, Poljdielska 15—16, Kreditna Zagreb 103—104, Hipo 56—0, Jugo 98—100, Ljubljanska kreditna 240—250, Obrtna 62—63, Prastrediona 800—802,5, Slavenska 64—66, Srpska 130—132, Narodna 3400—0; industrijski: Eksploatacija 26—28, Dubrovačka 540—550, Sečerana 470—480, Isis 60—63, Narodna mlinska 11—13, Osješka ljevaonica 145—147,5, Slavonija 39—40, Trbovlje 333—340, Vevče 0—100; državni 7% posojilo 64, agrarne 35—0, Vojna škoda 235—0.

BEograd. Zaradi nadaljnjega skoka dinarja so vse devize močno nazadovale, zlasti Pariz in Italija. Ponudba obilna, povpraševanje majhno in pokrito v celoti s strani privatnih bank na bazi 9,02. Kupci rezorvirani, promet slab. Notirale so devize: Dunaj 803—804,5, Berlin 1360—1362,5, Italija 195—195,5, London 277,6—277,7, Newyork 57,025—57,05, Pariz 254—257, Praga 169—169,6, Švica 1108—1109.

CURIH. Beograd 9. Newyork 515,20, London 25,04, Pariz 23,07, Milan 17,62, Praga 15,25, Budimpešta 0,007255, Bukarešta 2,40, Sofija 3,725, Dunaj 72,55.

TRST. Efekti: obligacije Julijske Kraljeve 68, Zivnostenska 311, Assicurazioni Generali 13,300, Rionione Adriatica A 4180, Rionione Adriatica B 4130, Cosulich 309, Dalmazia 328, Libera 351, Lloyd 55,00, Ozeana 192, Tripcevich 450, Dalmazia cement 635, Split cement 475, Krka 410; devize: Beograd 52 — 52,75, Dunaj 410 — 420, Praga 85 — 89, Pariz 130 — 132, London 142,40 do 143,50, Newyork 29,30 — 29,70, Curih 560 — 575; valute: dinar 51,50 — 52,50, 20 zlatih frankov 109 — 112, zlata lira 549,68. — Danes je vsled ponovno silnega padca lire vladala na borzi pravcata panika. Oficijelni kurzi zaostajajo daleč za številkami, po katerih sta se iskali zlasti londonska in beograjska deviza. London se je iskal celo po 150, Beograd na po 54, pa ni bilo absolutno nobene ponudbe. Za jutri se pričakuje ponoven padec lire.

DUNAJ. Beograd 12,495 — 12,535, Berlin 168,72 — 169,32, Budimpešta 99,62 — 100,02, Bukarešta 3,27 — 3,29, London 34,465 do 34,585, Milan 22,89 — 24,01, Newyork 709,35 do 711,85, Pariz 31,64 — 31,80, Praga 21,02 do 21,10, Varšava 135,65 — 136,15, Sofija 5,06 — 5,13, Curih 137,67 — 138,17; dinarji 12,43 — 12,49.

BERLIN. Beograd 7,407, Dunaj 59,057, Milan 14,21, Praga 12,43, Curih 81,46.

poln življenja, je bil iz srede krčdelo drzno stegnil proti nji roko v pozdrav in slovo — vse obenem. Nikdar ga ni videla prej in nikdar več ga nemara ne bo... A njegova smelost jo je pretresla, da je zadržala v čudni slasti... Čutila je, kako ji je še bolj šinila kri v lica, čutila, kako se ji je še bolj vznemirilo srce... Odšel je, izginil in drugi so prišli za njim, ki se niso nič manj koprneče ozirali vanjo, toda njene misli so ostale pri njem...

Gledalci so se razhajali, ona pa je še vedno stala in strmela... Tovarišice so jo morale vzeti v svojo sredo in jo skoraj siloma odvesti seboj... Vselej je čeblijo okrog nje in opozarjajo na to in ono, kar se je bilo zgodilo. Glasen, razposajen smeh spremlja razne opazke. A ona ne čuje od vsega tega nič, ona čuje samo glas, ki prihaja od daleč, daleč sem do nje in ji mami uho:

«Oj, z Bogom, z Bogom, zlato dete!»
Priateljice jo obspajajo z vprašanji, a ona jim ne odgovarja, ona odgovarja samo njemu, ki je vzlet seboj njeno srce in ki ji pošilja stotično pozdravov — odgovarja mu pristrčno in vdano:

«Oj, z Bogom, z Bogom, ti moji zlati fant...»

SKRAJNI JE ČAS

Mezdno gibanje cestnih železničarjev v Ljubljani

Letos meseca aprila je Obratno vodstvo električne cestne železnice v Ljubljani sprejelo dnevne, draginske in rodbinske doklade snalčev na progi in delavcev v rezi kratkoma v urnine ne da bi o tem predhodno delavce obvestilo. S tem je bila prekršena kolektivna pogodba med obema strankama. Obratno vodstvo je odvzelo delavcem dohodek, ki ga jim dogovor jamči.

Poleg tega je prikrajšalo Obratno vodstvo delavstvo za poletno službeno obleko. Uduženje jugoslov. narodnih železničarjev, ki zastopa cestne železničarje, je proti temu protestiralo. Kljub temu pa prizadeti še do danes niso dobili pripadajoče jim službene obleke. Obratno vodstvo, ki je dobilo pritožbo v roke, pa je izjavilo, da organizacije uslužbenec ne bo upoštevalo.

Ker je kolektivna pogodba cestnih železničarjev, sklenjena prvotno l. 1919, obnovljena in dopolnjena l. 1922, prišla nekako iz tira, je predlagala Delavska zbornica se stanek obeh prizadetih strank. Sestanek se je vršil 30. junija v ljubljanski Inspekciji dela. Cestno električno železnico je zastopal ravatelj ing. Vrečko. Uduženje jugoslov. nar. železničarjev tajnik organizacije, delavce pa dva odposlanca. Ing. Vrečko je izjavil, da trenutno ne more ugoditi želji delavstva oz. Uduženja jugoslov. železničarjev glede izplačevanja in obračunavanja mezd progovnim delavcem. Dosedanje stanje se ne more podaljšati. Nadeja se pa, da se bo vprašanje definitivno rešilo tekom letošnjega leta. Čemu se je uvedla izprememba v obračunavanju, do tega pojasnila ni prišlo. Sedanjim ravnateljem Cestne železnice meni, da kolektivna pogodba ne velja za vse progovne delavce, temveč samo za snalčice progovne mojstre in predelavce, nikakor pa za ostale sezonske delavce.

Na to pojasnilo je zastopnik Uduženja jugoslov. nar. železničarjev odgovoril, da smatra postopanje podjetja za kršitev kolektivne pogodbe. Osebnim izpremembam v vodstvu Cestne električne železnice ne more reči vplivati na bistvene določbe sporazuma. Pogodba, ki je bila sklenjena, velja za vse kategorije uslužbenec razven sezonskih, ki so zaposleni samo za kratko dobo, ne pa stalno, dočim tu v poštev prihajajoči delavci niso sezonski delavci.

Tudi delavski zaupnik Anton Furar je izjavil, da v imenu delavcev ne more vzeti na znanje odgovora ravatelja inž. Vrečka. Na končni poziv delavskih zastopnikov je ing. Vrečko izjavil, da ne more ugoditi želji delavstva vsled slabe poslovne konjunktive in ker nima navodil dunajske centrale.

Spor se suče bistveno okoli sedmih namembencev, za katere kolektivna pogodba ne pozna razlike. Družba Cestne električne železnice se pri odklanjanju delavskih zahtev izgovarja, da je imela lani znaten deficit (baje več stotisoč Din) in da je letos visoko obdavčena. Ker preti opasnost, da bi utegnili radi navedenih vzrokov izbruhniti na električni železniški stavki, se bodo zastopniki delavstva zdaj najbrže obrnili za intervencijo na ljubljanski mestni gerent ski svet.

Damske promenadne toalete

najnovejše kreacije, na izbilo in po meri:
Modni atelje M. Šarc, Ljubljana
Kongresni trg 4-I.

Zahvala

G. Dolničarju, restavratru na glavnem kolodvoru, izrekava tem potom iskreno zahvalo za hrano, ki sva jo brezplačno vživala pri njem skozi več let.

1391

Hvaležna dijaka

Zahvala

V noči od 11. na 12. maja 1925. se je izvršil vrom v moju trgovino. Pred kratkim sem sem se zavaroval proti vromu pri «Jadranski zavarovalni družbi» in vključ temu, da premija za to zavarovanje še ni bila plačana, je «Jadranska zavarovalna družba» to škodo priznala in odškodnino v polnem znesku izplačala.

Vsled tega se omenjeni družbi najtopleje zahvaljujem in isto vsakomur priporočam.

Velika Polana (Prekmurje) 25. VI. 1925.

1394

Srečko Hansl

trgovina z mešanim blagom.

Svarilo

Gremij trgovcev v Ljubljani opozarja vse one, ki so naročili kako blago bodisi perilo, obleko itd. od trdnice «Kleiderhaus» L. Th. Luder, Wien XVI, Brunnengasse 74, po zastopnikih Alfredu Hesselu in nekemu Rosenbergu, da imenovana po sporočilu trdnice sama nista nikaka pravna zastopnika te trdnice. Trdnica naproša, da se jih pri vsakem petem pojavu prijavi policiji. Ker obstoj je sum, da gorimimovana «zastopnika» izrabljata trdnico v spekulativne namene, se svarijo vsi pred nadaljnimi nabavami blaga ter eventualnimi posledicami. — Načelstvo.

James Oliver Curwood:

Onstran pragozda

Končno pa ni mogel več. Noge niso hotele vlačiti smučev več. Vedel je, kaj to pomeni — zlo znamenje, tako usodno, kakor krč plavaču v globoki vodi. Ako pojde še naprej, se bo moral plaziti po rokah in kolenih.

Hitro je krenil v gozd. Potoval je že polne tri ure, odkar je izročil svojo hišo plamenom. Še pol ure se je vlekel z vedno bolj počasnimi in kratkimi koraki v gozd. Imel je srečo in je glasno poklical Pika, ki je obstal v temi gostega smrečja. Odvezal si je smuč, odložil nahrbtnik, potegnil iz njega smolnico, usušeno v koči in polno smole. Takoj nato je baklja osvetlila njegovo skrovišče v okrožju ducata korakov. V njeni svetlobi je zbiral suho drevje in je s sekuro nasekal dosti zelenih vej, ki naj bi vzdržale ogorke prav do rana. Preden je baklja dogorela, si je že napravil ogenj, zmetal sneg z gostega koberca igličja vstran, se zavil v odejo, Pik pa se je stisnil k njemu in — zaspala sta...

Ogenj, obložen z zelenimi vejami, je gorel polagoma in vztrajno. Dolgo je bilo še slišati ječanje vetra na plani. Nato je utihnilo in mrtva tišina je zavladala naokoli. Niti najmanjšega znaka življenja ni bilo čutiti, ko je zamrl vihar.

Nebo se je polagoma izjasnilo. Tu pa tam se je pojavila zvezda.

Roger in Pik pa sta popolnoma izčrpanih sil trdo spala in nista vedela ničesar o tej izpremembi.

XVI.

Pik je bil, ki je zbudil Rogerja mnogo ur pozneje. Pik je vohal nekaj časa okoli dogorevajočih ogorkov in se končno dotečnil oblička svojega gospoda, poln nepokoja.

Mc Kay je sedel v svojem gnezdu smrekovih vej in odej ter je opazil jasni zablesk solnčnih žarkov po vrhovih dreves nad svojo glavo. Drgnil si je oči in se ozrl. Nato je pogledal na uro. Bilo je deset, in ozirajoč se k planini, je videl, kako se ves zasneženi kraj svetlika belo v žaru solca.

Po mnogih dneh je prvič zopet uzrl solnce. Najrajši bi zavriskal. Šel je izpod drevja par sto korakov in kamorkoli so mu nosile oči, je bila plan svetla oslepljajočega bleśa in nebo je bilo jasno, kakor ne že davno.

Tiho si je popeval in se vrnil k ognju. Pik se je spomnil dobe pred dolgimi, dolgimi meseci, ko je gospod tako-le popeval. Bilo je v koči Indijana Toma za potokom, preden je prišel Cassidy in ju je pregnal ter ju prisilil iskati si novo pribežališče. Bilo je

to v srečnih Nadinih dneh, posetov in sestankov pod Craggovim hrbtom, ko je še siva miška majčica živela v gnezdu z mladički. Pozabil je skoraj že na ta čas, a zdaj se vrača. Bil je zopet stari Roger, ki je zdaj vstal od mrtvih.

V jasni tišini je bilo slišati Rogerjevo petje pol milje daleč, a Roger Mc Kay se ni bal več. Kakor je burja očistila svet, tako je solnce očistilo njegovo dušo ter pregnalo poslednjo senco dvomov.

Ko je po zajtrku zopet nastopil pot, se je smejal ob misli, da bi mu Breault prišel na sled. Ta vohun bi moral biti nadčloveško bitje, ako bi se mu to posrečilo po vsem tem, kar so veter, metelica in ogenj storili za Rogerja.

Prvi dan njunega potovanja je bil diven in krasen od začetka do solnčnega zatona. Na nebu ni bilo niti najmanjšega oblaka. In zgrelo se je toliko, da je Roger odpel naušnice svoje čepice in ovrtnik svojega kožuha. In ponoči se je svetlikalo na nebesu milijon zvezd.

Po tem prvem dnevu in prvi noči jima ni moglo nič več vzeti nadeje in vere, da dosežeta, po čemer sta hrepenela. In večer za večerom si je Roger zapisoval na papir ter računal oddaljenost, ki sta jo že prehodila in ki je še pred njima.

Niti na misel mu ni prišlo, da bi se bilo lahko medtem pod Craggovim hrbtom kaj izpremenilo. Jed Hawkins je mrtev, Nada pa je pri starem misijonarju. Breault in vsi ti priganjači zakona so bili edina skrb, ležeča še pred njim in za njim. Ako jih nadmodri, najde Nado, ki ga gotovo že pričakuje.

Dan za dnem sta koračila proti jugozapadu, dokler nista prišla k Theloni in k nemapiranim krajinam, včasih groznim z njihovimi mrazi in viharji, ter prodirala k porečju Dubawuta. Samo enkrat v prvih treh tednih sta zagledala človeško družbo. Bil je majhen indijanski tabor, kjer si je Roger oskrbel mesa in hrane za Pika. Dvakrat sta se še med tem taborom in Božjim jezerom ustavila pri kočah lovec.

Bilo je prve dni marca, ko sta dospela do krajine izgubljenega jezera, okoli tri sto milj od Craggovega hrbta.

In tu je Pik zavohal zmrazilo truplo srnjakova, pokrito s tenko plastjo snega in brez drobovja. Francoski lovec Boileau je bil srnjaka zastrupil in nastavlil volkovom.

Roger si je užgal ogenj in razpustil pol pinte masti, da bi si ocvrl suhorja (prepečenca), ko se je k njemu priplazil Pik; zadnji nogi sta mu že omagovali, ohromeli po arzeniku. Roger je v desetih sekundah vžil v Pikov požiralnik toplo mast do poslednje kaplje in sledila je še ena porcija tako hitro, da je končno Pik začel bljuvati, kar je požrl.

Pol ure kasneje je Boileau, ki je pravkar obedoval, prestrašen

poskočil, ko so se dveri njegove kočice naenkrat odprle in je vstopil neki mož mračnega, bledega obličja, noseč onemoglo pasje telo.

In dolgo je plaval senca smrti nad kočo tega Francoza. Njemu je bil Pik samo pes, čeprav mu je bilo žal, da je zastrupljena vaba privabila tako žrtev. Ko pa je videl Rogerjevo žalost in solzo v njegovem očesu, ga je pretreslo. Začel je psu vlivati mleka v grlo. In pes, skoro že mrtev, je odprl oči in globoko zavzdihnil.

«Ta vzdih je dober znak, m'sieu,» je rekel lovec; «otrov je zgubil svojo moč. Pes bo živel.»

Roger, ki je klečal ob Piku bledih ustnic, je vstal, se opotekal in začutil, kako mu vroče solze zastirajo oči in močijo lica. In iztrgal se mu je iz grla ihté smeh, stopil je k oknu, zrl ven, a ni videl nič. Tolikokrat je že stal blizu smrti, a še nikoli mu ni tako pretreslo srca, kakor zdaj, ko je duša Pika, njegovega kamerada, obstala na križištu med življenjem in smrtjo.

Ko se je zopet okrenil od okna, je Boileau pravkar pokrival Pikovo telo z odejami in toplo medvedjo kožo.

In še mnogo dni sta skrbela skupaj za bolnega Pika. Sele v prvem tednu aprila je mogel Pik oditi zopet dalje in je Mc Kay nastopil svoje romanje h Craggovemu hrbtu.

Tega leta je prišla spomlad zgodaj v severne kraje. Južno Sobove reke je izginil sneg že koncem marca in led se je lomil spočetka aprila. Veter je prišel od jugozapada in solnce je bilo toplejše, jasnejše, nego ga je Boileau kdaj poznal na koncu zime v krajih izgubljenega jezera.

Roger je pustil v Boileauovi koči del svoje zimske opreme in odšel upajoč, da dospe do Craggovega hrbta, še preden izgine «gosji mesec» na zapadu. Toda še ves mesec je Pik zaostajal, a dokler temnordeči obrobek njegovih oči ni pobledele, je Roger krotil urnost svojih korakov. Tako je minil «gosji mesec» in majski «žabji mesec» je stal v ščepu, ko sta stopala po poslednjih strminah navzdol k pragozdu in k jezerom južne planine.

In zdaj, v teh dneh, se je Rogerju zdelo, da je v tem več prijaznosti usode nego tragedije, da se mu je «povratek domov» zakasn timer prav do popolne krasote narave.

Povsod naokoli je sladko vonjalo in povsod so se glasili tajinstveni šepeti prebujajočega se novega življenja: na nebu v solnčnih žarkih in pod njegovimi nogami, v vonju zemlje, po kateri je korakal, po vrhovih dreves, v ščebetanju ptičev, ki so se povrnili z juga in so se zdaj parili tu v prvem dihu pomladi. Njegove prijateljice šoje so kričale zopet veselo, poletujoče na toplem solncu, črni lesk vranjih kril je migotal nad proseki gozdov, jerebice so okušale poganjajoče popke po topolih in ob krasnem zahajanju solca je začel večerno pesem drozda.

In jutri prideta že h Craggovemu hrbtu!

Ljudske knjižnice

opozarjamo

na najnovejše zvezke zbirke „Prosveti in zabavi“:

Puškin - Prijatelj, Kapetanova hči. Povest. Broš. 24 Din, vez. 29 Din, po pošti 1'25 Din več.

Budal Andrej, Križev pot Petra Kupijevika. Povest. Broš. 17 Din, vez. 22 Din, po pošti 1'25 Din več.

Kersnik Janko, Cyclamen. Roman. Broš. 22 Din, vez. 27 Din, po pošti 1'25 Din več.

Kersnik Janko, Agitator. Roman. Broš. 18 Din, vez. 23 Din, po pošti 1'25 Din več.

Zeyer - Bradač, Tri legende o razpeli. Vez. 20 Din, po pošti 1'25 Din več.

Naročila sprejema:

Tiskovna zadruga v Ljubljani.

Prešernova ulica 54.

Mlinarski strojevi

orig. Patent Luther

posve novi u originalnom pakungu, prodaje se uz vrlo povoljne uslove serloznom tvrtkama djelomično i na kredit. Poglavito su: Stoliće na valjetima (Walzenstühle), raznih veličina za meljavu raži i pšenice, kao i više četverstružnih slobodno visećih (freeschwingend) spleshtera. 3664-a

Ponude pod „Luthermaschinen“ na Magistrala, Prag II, Vavlske nam. 24.

Hiša z gostilno

in dolikatesne trgovino v industrijskem centru Trbovlj. Se prodaja z ali brez inventarja pod ugodnimi pogoji. Stanovanje kupcu takoj na razpolago. Ponudbe na reklamno pisarno Floronini, Trbovlje. 3672-a

Tvorniška zaloge dalmatinskega portland cementa

pri glavnih zastopnikih za Slovenijo

Ivan Pestotnik in drug

Ljubljana, Resljeva c. 3 — Telefon 949.

Na vagoni! Na posamezne vrste!

Opr. št. E 131-25 3676-a

Dražbeni oklic.

Dne 7. odnosno 8. julija 1925 ob 9. uri se prodajo v Mozirju 39 po javni dražbi sledeči predmeti:

Različno pohištvo 8-ih sob, živina, 1 konj, vozovi, pisalni stroj in drugo ter različno štacunsko blago.

K draženju se bo začelo pozivati šele pol ure po zgoraj navedeni uri; medtem se lahko te predmete ogleda.

Okrajno sodišče v Gornjem gradu, pis. odd. II., dne 30. junija 1925.

59 delnic

Ljubljanske kreditne

banke

se prodaja

najvišjemu ponudniku.

Ponudbe obvezne tri

dni pod „Delnice“

na reklamno pisarno

Floronini, Trbovlje.

»Jutrov« roman

LUCIFER

kateriga skorinsko napeta

vsebina, prepletena s jan

taštnimi zapletitji od za

četka do konca ki prina

sajo navdušenemu čitatelju

interesantni razmotri

vanjem vseh tip presre

ženja, ki mu že sledi raz

očaranje in konstantna in

zopet presenečenje tako, da

so čitatelji neustopno prika

kovali vsako zašlejanje

romana, je izšel iz se do

biva pri upravi »Jutra« v

Ljubljani

Vsi ki so ga čitali

in oni, ki niso imeli

te prilike, naj si ga

tako naroči za

domače knjižnice.

30lj zabavati Vas ne

more nobena knjiga!

Vezna stanje . . . 53 Din

Brošura na . . . 45 Din

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3

kovane, steklene, galvanizirane in okrasni klepani, instalacije vodovodov, naprave strojovodov, kopalka in klesane naprave, izdelovanje posod iz pločevine za hrano, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (kafije) za konzerve. 73-a

Trboveljčani, pozor!

Tvrda Batič-Laznik priporoča svojo stalno zalogo damsko in otroške konfekcije v svoji glavni trgovini na Vodah in v podružnici. 3674-a

Potrebnosti točna in solidna. Cene konkurenčne.

Lokomobili na vruću paru

najmodernejših tipov, prodaju se jeftino: LOKOMOBILI SA KONDENZACIJOM:

Lanz — Mannheim:

Type NTC XI 250-670-770 PS; Type NTC X 480-590-680 PS

„ „ „ IV 170-210-235 „ „ „ III 130-160-190 PS

Type NTC I 75-90-105 PS

Wolf — Magdeburg:

Type WK 13b 270-325-370 PS

LOKOMOBILI BEZ KONDENZACIJE:

Lanz — Mannheim:

Type F W 70-95-110 PS Type GW 60-75-90 PS

„ „ GR 31-41-49 „ „ „ „ GQ 26-35-41 „

Wolf — Magdeburg:

Type EHS 80-100-115 PS Type GS 54-72-85 PS

Večina lokomobila su posve novi i prodaju se uz vrlo povoljne uslove. Ponude pod „Zahlungs-erleichterung“ na Magistrala, Prag II, Vavlske nam. 24. 3665-a

Kdor rad čita lepe povesti, naj

naroči priljubljene

romane „Jutra“

Do sedaj so izšli sledeči:

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

Pater Karietan

Cena broš. Din 30-., vez. Din 40-., po pošti 2 Din več

Tigrovi zobje

Cena broš. Din 30-., vez. Din 40-., po pošti 2 Din več

JEAN DE LA HIRE.

Lucifer

Fantastičen roman v VI. delu. Cena broš. Din 45-., vezano Din 55-., po pošti Din 2-., več.

FEREL CUENDAS.

Veliki inkvizitor

Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije. Cena Din 30-., vez. Din 40-., po pošti Din 2-., več.

HARRY SHEFF.

Hči papeža

Zgodovinski roman, ki popisuje krvoločnost in nemirno življenje papeža Aleksandra VI. njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgia. Brošura Din 30-., vezano Din 40-., po pošti Din 2-., več.

CLAUDE FARRERE:

Gusarji

Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena broš. Din 20-., vezano Din 30-., po pošti Din 2-., več.

FR. HELLER.

Blagajna velikega vojvode

Roman. Broš. Din 15-., vez. Din 25-., po pošti Din 2-., več.

FR. HELLER:

Prigode gospoda Collina

Saljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10-., po pošti Din 2-., več.

Knjige se naročajo pri uredništvu „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Kurje oči.

Najbolje sredstvo proti

kurjavi očesa.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Claven je svet.

Kdor hoče spoznati

mešta in kraje v Hrvatski, Bosni, Vojvo-

dini, Srbiji, Dalmaciji itd., naj naroči

A. Melik:

Jugoslavija

Zemljepisni pregled. II. del.

Na 324 straneh podaja knjiga, ki ji je pri-

ložen tudi zemljepis, podoben popla

naše države. Knjiga velja s poštino vred